

“Planet Of The Humans” Belgeseli Üzerine Notlar

Editörün Notu: Aşağıdaki yazı ABD’li muhalif yönetmen Michael Moore’un “Planet of the Humans” isimli filminin analizine dayanmaktadır. Raymond Lotta’nın 11 Mayıs 2020 tarihinde revcom.us web sitesinde yayınlanmış görüşlerini ve filmle ilgili önemli vurgularını bu yazıda okuyabilirsiniz.

Kaynak

için

bkz:

<https://revcom.us/a/647/viewing-notes-on-planet-of-the-humans-en.html>

Yaşam Tarzımızı Değiştirmek İçin Önce Yaşadığımız Sistemi Değiştirmeliyiz

Geçenlerde Michael Moore’un yapımcılığını ve Jeff Gibbs’in yönetmenliğini yaptığı *Planet of the Humans* belgeselini izledim. Aynı zamanda filmi ören çelişkili durumu da takip ettim. Peki *Planet of the Humans* belgeseli gerçekten de gezegenin kaderine yönelik kaygı duyanlar açısından olayları derinlemesine ele alabilen faydalı bir araç ve buna karşı mücadele için doğru yolu düşüyor mu? Buna verilecek cevap şudur; bu belgesel “yeşil enerji” (güneş ve rüzgar enerjisi) ile ilgili sınırları ve problemleri gerçekten faydalı bir şekilde gösterse ve önemli soruları gündeme getirse de, *günümüz kapitalizm koşullarında* film büyük ölçüde kapitalist-emperyalist sistemin sınırlarına takılıyor ve bu sistemin doğasını anlamaktan çok uzak kalıyor.

Sistem Yerine İnsanları Suçlayan Bir Film

Filmi izlememiş olanlar için şunu söyleyebilirim, film “yeşil”, “sürdürülebilir” (kullanıldıklarında doğayı tüketmeyen, güneş gibi ve küresel ısınmaya sebebiyet veren karbondioksit salınımı yapmayan) enerji gibi popüler illüzyonların ayrıntılarına iniyor.

Filmin başlatmak istediği tartışma, ‘‘yeşil enerji’’ önericilerinin, bu tip enerji kaynaklarının ekolojik ayak izinin çok daha az olduğu yönünde iddiaları. Film solar enerji ve rüzgar enerjisinin, mevcut üretim koşullarında, fosil yakıtlara ve çıkartılması için yine fosil yakıt gereken hammaddelere muhtaç olduğu noktasına çok başarılı bir şekilde değiniyor. Bunun içerisinde doğruluk payı var ve bu gerçek probleme karlı olan fosil yakıtlara inanılmaz derecede bağlı olan *bu sistem* içerisinde ciddi bir şekilde işaret edilmesi de yine çok problemlili bir mesele.

Ancak iş, yüzleştığımız ekolojik acil duruma, bunun gerçek bir analizini yapmaya ve de altında yatanları incelemeye geldiğinde *Planet of the Humans*, küresel ısınma ve gittikçe hızlanan ekolojik yıkımın suçunu *insanlara atıyor*. Bunu yaparken de temelde iki etmene dayanıyor: Aşırı tüketim -ki bu iştahlarını kontrol edemeyenler olarak Batı’da yaşayanları yani bizi işaret ediyor ve aşırı nüfus- ki bu da doğum kontrolünü beceremeyenler yani ‘‘Güney’’ anlatılıyor. Filmin başlamasıyla birlikte karamsar bir ses sürekli bir şekilde şu soruyu yineliyor: ‘‘İnsanların ne kadar vakti kaldı? Gitme vaktimizin geldiğini nasıl anlayacaklar?’’

Film büyük ölçüde gezegeni ileri teknolojisi ile tahrip eden bir türün apokaliptik çaresizliği ile dolu. Kamerayı defalarca meseleyi ‘‘endüstriyel uygarlığa’’ ve aşırı nüfusa yoranlara çeviriyor. *Planet of the Humans* böylece etkisini **kapitalist-emperyalist sistemin, ekonomi politiğini kancadan kurtararak göstermiş oluyor**.

Şimdi, Moore ve Gibbs, şirketlerin yeşil enerji projelerindeki çıkarlarıyla filmlerini doldurmuşlar. Ve böylece problemleri göz ardı eden, özellikle de davalarına bağlı çevre aktivistlerini sorgulayan bir noktaya gelmişler. Film ayrıca, şirketlerin çevre hareketleri üzerindeki etkisine, özellikle de bu şirketlerin finansal olarak ve bağışlar yoluyla bu hareketleri desteklemeleri meselelerine de değiniyor. ((Film çevre yazarı ve aktivist Bill McKibben’e ilkesiz saldırılar

içeriyor. En güçlü argümanlarını ve mevcut pozisyonunu ele almak yerine, artık sahip olmadığı pozisyonları ona bağlıyor; ve finansal açıdan şirket çıkarlarına bağlı olduğunu iddia ediyor. McKibben, sistemin içeriden değişmesi hakkında birçok yanılısamaya sahiptir ve çevresel acil durumun çözümünü sağlamayan program ve politikaları teşvik etmiştir. Ancak bu “satın alınma” suçlaması doğru ve gerçekleşmesi gereken türden tartışmaların açısından verimli değildir.)) Tabi bu durum bazı izleyicileri filmin bir kapitalizm eleştirisi olduğu yönünde baştan çıkarmış durumda. **Ancak sır perdesi henüz aralanmadı!**

Kapitalist sistemin başat problemi veya özü, Moore ve Gibbs’in tartıştığı gibi “açgözlü” ve “entrikacı” şirketler değildir. Buradan da görüleceği üzere kapitalizm belirli temelleri ve itkileri olan ekonomik bir sistemdir. **Üretim araçlarının özel mülkiyetine dayalı** (fabrikalar, taşıma araçları, haberleşme araçları, vb...), **dünya çapında emek sömürüsüne dayanan kar üretimi odaklı organize olmuş bir sistem, büyük kapital bloklarının** (şirketler, bankalar, yatırım grupları, vb...) **rekabetin itkisiyle** devamlı olarak üretim maliyetlerini düşürerek, piyasada daha çok pay alıp rekabette avantaj sağlamak için genişlemek zorunda olduğu ve bunu yapmazsa yıkımla karşılaşacağı bir sistemdir. Bu sistem, rakip kapitalist-emperyalist devletlere bölünmüş (Rusya, Çin, Almanya, Fransa, vb...) ve bu devletlerin ulusal kapital çıkarları doğrultusunda birbirleriyle piyasaların, hammaddelerin ve dünyanın farklı yerlerindeki bölgelerin kontrolü ve baskı altındaki ülkelerin **dominasyonu için devamlı olarak rekabet halinde oldukları küresel bir sömürü sistemidir.**

Planet of the Humans, yenilenebilir enerjinin, fosil yakıtlar kadar verimli olmadığını söyleyerek (ki bu doğru) ve de fosil yakıtların solar enerji ve rüzgar enerjisi üretiminde oynadıkları role değinerek, yenilenebilir enerjinin aslında fosil yakıt kullanımı yerine iyi bir alternatif olmadığı noktasına geliyor. İşte bu sonuç yanlış. Hakikat aslında,

verili ekonomini ne kadar bunun çevresinde döndüğü göz önünde bulundurularak fosil yakıtlardan vazgeçmenin aslında o kadar da kolay olmadığıdır. Ve de radikal olarak farklı bir ekonomi ve toplumda, yenilenebilir enerjilere geçiş yaparken, dünya üzerindeki milyarlarca insanın, yemek, sağlık ve konut ihtiyacını karşılamamanın kompleks ve zorlayıcı mücadelesiyle karşı karşıya geleceğiz. **Michael Moore ve Jeff Gibbs ise yeşil enerjinin sadece günümüzün problematik halleriyle üretilebileceğini ve sadece şirketlerin çıkarları ve karları için kullanılabileceğini varsayıyorlar. Bunun sebebiyse kapitalist-emperyalist sistemin ideolojik ufkunu aşamıyor olmalarıdır.**

Sistemle İlgili ‘‘Mucizevi Düşünmeye’’ Cevap:

Pek çok ana akım çevreci hareketin filmin kinikliğine ve yenilenebilir enerjinin potansiyelini çarpıttığına yönelik cevapları da bir nevi ‘‘mucizevi düşünmeyi’’ temsil ediyor. ((Çevreci ve film yapımcısı Josh Fox, iklim bilimcisi Michael Mann ve imzalı bir mektupta yer alan filmin bazı eleştirmenleri, filmin kamuya gösteriminden kaldırılmasını talep etti. Filmde yanlışlıklar ve McKibben’e daha önce bahsedilen saldırılar var. Filmin arkasındaki görevliler bu doğrultuda göreve çağrılmalıdır. Ancak filmin izlenmesi ve tartışılması gerekiyor)) Ve bu düşünce biçimi de kapitalist-emperyalist sistemin kancadan kurtulmasına sebebiyet veriyor. Sundukları fikri çevre hareketinin aslında ciddi ilerlemeler kaydettiği, fosil yakıtlara bağımlılığımızla ilgili olarak bir atılımın eşiğinde olduğumuz. Buradaki avutucu kurgu, yeşil teknolojik inovasyonların ve ticaretin şeffaflaştırılmasının, ‘‘Green New Deal’’ (Yeşil Yeni Anlaşma) ile birleşerek bizi hazır bir şekilde solar ve rüzgar enerjili bir geçmişe ulaştırabileceği. Hikayenin ana hatları ilerledikçe eksik olanın bütçe, politik baskı ve bunu değiştirmek için politik irade olduğuna kanaat getiriyorlar.

Raymond Lotta: *“Eğer gezegeni korumak için ciddi bir şansımız olacaksa bu sistemi alaşağı edip devrim yapmak zorundayız.”*

Bu düşünce hayalci olduğu kadar tehlikeli de. Kapitalist-empyralist sistem insanlığı ve gezegeni bir felaket yoluna soktu. Son 25 yılda yenilenebilir enerjiye yapılan bütün yatırımlara rağmen, küresel olarak kullanılan enerjinin yüzde sekseni petrol, kömür ve doğalgazdan geliyor. Bunun neden böyle olduğu, bunun kapitalist-empyralist sistemin işleyişi ve temelleriyle ilişkisi ve de petrolün tarihsel olarak bu imparatorluk için nasıl stratejik bir emtia olduğuyla ilgili daha önce yazmıştım ((Raymond Lotta, *“50 Years Since Earth Day 1: Reflections on the Catastrophe That Is Capitalism-Imperialism”*, revcom.us))

Hakikat budur ve de sözde Green New Deal (Yeşil Yeni Anlaşma) bundan bir kurtuluş yolu değildir. Bu konuyla ilgili de kapsamlı bir şekilde yazdım, herkesi revcom.us sitesindeki *“5 Reasons ‘The Green New Deal’ Is Misleading, Dangerous and Part*

of the Problem—Delusion and Deception in Service of American Empire” yazısını okumaya davet ediyorum.

Ve Őu anki siyasi durum daha tehlikeli olamazdı. Trump/Pence faŐist rejimi tarafından yönetiliyoruz. Küresel ısınmanın gerçekliğini reddediyorlar, bilim insanlarına zorbaca davranıyorlar ve fosil yakıt üretimini artırarak daha önce görülmemiŐ vahim seviyelere getiriyorlar (Obama’nın ayak izlerini takip ederek petrol üretimini geniŐletiyor ve doğalgaz çıkarmak için hidrolik kırılmalara neden oluyorlar)

K lfetli ve özgürleŐtirici Bir Hakikat

İnsanlığın geleceğini ve gezegenin kurtuluŐunu düŐünen herkesin yüzleŐmesi ve ona göre hareket etmesi gereken külfetli ama özgürleŐtirici bir hakikat var. Yaşam tarzımızı deđiŐtirebilmek için, bir ekonominin nasıl iŐleyeceđini deđiŐtirebilmek için -dünya çapında sömürüye ve talana dayanan kapitalist-emperyalist sistemin ekonomisi- içerisinde yaşadığımız sistemi değiştirmek zorundayız. Eğer gezegeni korumak için ciddi bir Şansımız olacaksa bu sistemi alaşağı edip devrim yapmak zorundayız.

Bu devrimi yapmanın bir stratejisi var; bunun bir planı ve radikal olarak yeni ve çok daha iyi bir toplumu, doğayla sürdürülebilir Şekilde iletiŐime geçebilecek bir toplumu ve insanlığı gezegenin bakıcıları olabileceği bir toplumu oluŐturmak için detaylı bir plan var. Bu Bob Avakian’ın önderliğini yaptığı ve geliŐtirdiđi yeni komünizm ile mümkün. Ve de detaylı ifadesini yazarlığını Bob Avakian’ın yaptığı *Kuzey Amerika’da Yeni Sosyalist Cumhuriyeti için Anayasa’da ve Sürdürülebilir Sosyalist GeliŐimin Bazı Temel Prensipleri* içinde buluyor.

Bu bütün sömürü ve baskıya ve de toplumsal bölünmelerin üstesinden gelebilecek bir devrimdir. Gerçek bir dünya kom nitesine ulaŐabilmek için bir devrimdir. Gezegenin yıkımını durdurabilmek için tek Şansımız bu devrimdir.